

Yulia LYZHNYK,
Senior Lecturer, Department of Economics and Tourism
Mykhailo Tuhon-Baranovskyi Donetsk National University
of Economics and Trade, Krivyi Rih, Ukraine
Yana BOHUN,
Bachelor's student,
educational program «Finance, banking and insurance»
Mykhailo Tuhon-Baranovskyi Donetsk National University
of Economics and Trade, Krivyi Rih, Ukraine

ANALYSIS OF THE DYNAMICS OF THE EMPLOYED POPULATION OF UKRAINE AS A MANAGEMENT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Abstract. We consider the dynamics of changes in the number of employed population in Ukraine aged 15-70 as a component of sustainable development management. I analyze and forecast changes, focusing on their impact on the economic, social and environmental spheres of the country. The importance of management in the field of personnel training and development in international labor markets. Based on the analysis of the data of the State Committee of Statistics, a forecast model of the number of the employed population for the following years was built, its accuracy was assessed and prospective indicators were provided.

Keywords: dynamics of the employed population, management of sustainable development, labor market, forecasting, efficiency of use of labor resources.

Тетяна НЕСТОПЕНКО,
канд. екон. наук, доцент, професорка АЅ.
Бердянський державний педагогічний університет, Україна
Сілезька академія, Польща
ORCID 0000-0001-8294-6235
tp_nestorenko@bdpu.org.ua

Валерія НІЦЕВИЧ,
здобувачка вищої освіти (бакалаврський рівень),
освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»
Бердянський державний педагогічний університет, Україна
ORCID 0009-0009-9823-3921
2002lera02@gmail.com

РОЛЬ БІЗНЕС-ІНКУБАТОРІВ ПЕРЕМІЩЕНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ У ФОРМУВАННІ СТАРТАП-ЕКОСИСТЕМИ ТА ПІДТРИМЦІ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Розглянуто поняття «бізнес-інкубатор», значення створення академічного бізнес-інкубатора на базі переміщеного університету. Визначено роль бізнес-інкубатору у формуванні стартап-екосистем. Досліджено значення підтримки стартап-підприємств бізнес-інкубаторами переміщених університетів в соціально-економічному розвитку територій після їх деокупації та повернення переміщених університетів у свої стіни.

Ключові слова: переміщений університет, академічний бізнес-інкубатор, стартап, стартап-екосистема, підприємництво.

Актуальність. За останні декілька років у світі спостерігається різке зростання ролі технологій, людського капіталу та інформації, як основних чинників стимулювання підприємців у розробці інноваційних ідей та способів їх реалізації. Головною причиною цього стало ведення країнами відкритої національної економіки. За таких умов почали з'являтися різні організаційні форми, які були спрямовані на підтримку реалізації нових

інноваційних ідей. Одним з найпопулярніших серед них став бізнес-інкубатор [1]. Це сприяло появі значної кількості наукових робіт, в яких вчені займалися розгляданням поняття бізнес-інкубатор [2-4].

Постановка завдання. За останні 8 років в Україні спостерігається тенденція створення та розвитку бізнес-інкубаторів на базі вищих навчальних закладів [2]. Після повномасштабного вторгнення у 2022 році відбулося вимушене переміщення деяких університетів через окупацію частини східних та північних регіонів на території, підконтрольні уряду України [5]. Ситуація, в яку потрапили бізнес-інкубатори переміщених університетів, та напрямки їх відновлення та розвитку ще не отримали достатнього відображення в роботах вітчизняних науковців та практиків. Саме тому дане дослідження присвячено аналізу ситуації, в яку потрапили бізнес-інкубатори переміщених університетів, та визначення їх ролі у формуванні стартап-екосистеми та в підтримці підприємництва в приймаючих містах та регіонах.

Результати дослідження. Конкурентноспроможність країн нерозривно пов'язана з рівнем їх інноваційного розвитку. Для підтримки інноваційної активності країни активно розвивають стартап-екосистеми.

Стартап-екосистеми формуються внаслідок взаємодії між стартапами та різними локальними організаціями (віртуальними чи фізичними) для створення нових стартап-підприємств. Визначення поняття «стартап» в науковій літературі не одноразово зустрічається з різним формулюванням. Їх можна поділити на 4 основні групи: стартап як процес реалізації ідеї в найкоротші терміни з явними ознаками новизни; стартап як запуск новоствореної організації, яка займається розробкою нових товарів чи послуг у невизначених умовах; стартап як проєкт усередині великої компанії, тобто компанія створює внутрішню організаційну структуру або афілійовані стартапи, діяльність яких спрямована на розробку інноваційного продукту; стартап як бізнес з високим потенціалом розвитку, який застосовує інноваційні технологічні рішення, які мають потенціал для досягнення масштабованості. Локальні організації поділяють на наступні категорії, такі як університети, підтримуючі організації (інкубатори, акселератори і т. п.), компанії-інвестори (венчурні фонди і т. п.), дослідницькі організації, сервісні компанії (зокрема, юридичні) та великі корпорації [6]. Також стартап-екосистема вважається підсистемою інноваційної екосистеми, що спрямовує свою діяльність на створення інноваційних продуктів та послуг різних стартап-підприємств.

У більшості інноваційно розвинених економік світу зазначають присутність різних за різновидом інноваційних бізнес-інкубаторів [3]. Бізнес-інкубатор – це організація, яка передбачає надання підтримки суб'єкту підприємницької діяльності на першому етапі створення та розвитку власної справи з метою полегшення (спрощення чи прискорення) його входження на ринок і досягнення ним запланованого підприємницького ефекту.

Спосіб функціонування бізнес-інкубаторів залежить від суб'єкта. Виділяють 3 основні різновиди:

некомерційний – фінансується за рахунок коштів місцевої влади, яка, в свою чергу, зацікавлена у створенні нових робочих місць та економічному розвитку території. Інкубатори такого типу розміщуються в громадських місцях на пільгових (безкоштовних) умовах. Зазвичай цього достатньо, щоб покрити основні витрати на експлуатацію такого інкубатора (наприклад, заробітна плата персоналу);

комерційні – ведуть діяльність на комерційній основі та не мають пільг. Вони надають широкий спектр послуг своїм клієнтам і отримують за це належну винагороду. Такі інкубатори, зазвичай, виконують функцію фондів венчурного капіталу і в основному зосереджені у сфері інформаційних та інтернет-технологій;

інкубатори (академічні інкубатори) – створені при вищих навчальних закладах або наукових установах. Вони виступають сполучною ланкою між науковими установами та приватними компаніями для розвитку інновацій, надаючи ефективну підтримку компаніям, які мають намір освоїти високотехнологічну продукцію: необхідні

консультації для науковців, науково-лабораторна база, обчислювальна техніка, можливості користування бібліотеками [1, 7].

Українські університети та інститути як економічні агенти відкривають на своїй базі «академічні бізнес-інкубатори». Такі інкубатори створюються при науково-дослідницьких інститутах або закладах вищої освіти для підтримки бізнесу, заснованого студентом, випускником або працівником інституту/університету, за допомогою надання унікальних знань, досліджень, технологій для розробки інноваційних ідей, опанування інноваційного високотехнологічного продукту та його реалізації [3]. Тобто, можна стверджувати, що будь-який бізнес-інкубатор містить усі взаємопов'язані елементи, які потрібні для створення та підтримки функціонування екосистем стартап-підприємств.

Станом на грудень 2023 р. в Україні з понад 70 зареєстрованих бізнес-інкубаторів працює лише 10 [8]. Така ситуація в країні негативно впливає на соціально-економічний інновацій, зменшує можливість появи нових стартап-підприємств та послаблює конкурентоспроможність країни. Найкращим виходом зі скрутної ситуації буде заохочення університетів до відновлення роботи вже створених академічних бізнес-інкубаторів, що перебувають зараз у стані припиненої діяльності. Зокрема, бізнес-інкубатори переміщених університетів можуть працювати у віртуальному, а не у фізичному просторі. Такі бізнес-інкубатори можуть не мати приміщень та надавати консалтингові послуги на пільгових умовах. Переміщені університети, які в умовах військового конфлікту у більшості ситуацій працюють лише дистанційно, можуть створити або відновити діяльність своїх бізнес-інкубаторів.

Ще у 2019 році, до переміщення, на базі Бердянського державного педагогічного університету (БДПУ) відкрився академічний бізнес-інкубатор. Працював він приблизно рік. Остання інформація про його діяльність була представлена у 2020 році. На сьогодні відновлення праці бізнес-інкубатора переміщеного університету є важливим кроком у підтримці інноваційного розвитку в країні та, як можливість на майбутнє, відновлення економіки деокупованих територій [9].

При відновленні діяльності академічного бізнес-інкубатора БДПУ потрібно розуміти, що більш доречним буде обов'язково залучити студентів з економічної спеціальності, які вже мають певні економічні знання. Не зважаючи на проживання студентів в різних регіонах країни, їх стартап-підприємницька діяльність буде сприяти підвищенню конкурентоспроможності країни завдяки появі нових інноваційних товарів, або послуг.

Після деокупації колишні окуповані території України будуть перебувати в економічному занепаді, що передбачає зниження їх рівня розвитку. Українська влада, в першу чергу, має направити ресурси на відновлення економічного середовища та підвищення рівня життя людей. Держава має сприяти створенню більш сприятливого економічного середовища для входження на ринок нових підприємців на деокупованих територіях. В таких умовах бізнес-інкубатор стає важливим елементом підприємницької інфраструктури деокупованих територій та відіграватиме суттєву роль у підтримці підприємців-початківців.

Переміщені університети, що повернуться до рідних міст з активно діючими академічними бізнес-інкубаторами, можуть стати не тільки підтримкою для підприємців-початківців, але й фундаментом для формування та розвитку стартап-екосистеми. Наприклад, після повернення БДПУ до Бердянська, університет може почати залучати як і студентів, так і випускників, викладачів та мешканців місцевої громади до заходів щодо проведення навчання, консультацій, метою яких є надання нової інформації, поглиблення знань для генерації та впровадження в бізнес інноваційних ідей у вигляді стартап-бізнесу. Також студенти, випускники та працівники університету будуть мати можливість отримати фінансову підтримку для започаткування та розвитку підприємницької діяльності. Така підтримка до моменту настання «беззбитковості» дасть можливість у короткій термін підняти на ноги стартап-підприємство.

Висновок. Основною причиною формування стартап-екосистеми є прагнення країни створити інструменти для генерування та реалізації бізнес-ідей для виробництва

інноваційних товарів чи послуг [10]. Тому бізнес-інкубатор переміщеного університету є одним з важливих чинників формування середовища стартап-екосистем. Основним завданням його є підтримка підприємців-початківців, тобто стартап-підприємств, з моменту появи ідеї до моменту настання його «безбитковості». Функціонування академічних бізнес-інкубаторів переміщених університетів сприятиме розвитку стартап-екосистеми, розвитку підприємництва, створенню нових робочих місць, підвищенню рівня конкурентоспроможності міста та регіону, розвитку місцевих територій.

Список використаних джерел:

1. Білий М. М. Бізнес-інкубатори: особливості створення та функціонування в Україні та світі. *Маркетинг і контролінг: сучасні виклики підприємництва*, Київ, 2017 р., с. 80-82. URL: <https://core.ac.uk/reader/162592870> (дата звернення: 09.04.2024).
2. Nestorenko T., Ostenda A., Kravchuk Yu., Nestorenko O. Entrepreneurship and universities: a place of academic business incubators. *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*. 2022, Volume 7, № 1, с. 63-71. <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2022-1-7>.
3. Литвин І. В. Екосистема стартап-підприємництва в Україні: історія створення та сучасність. *Молодий вчений*, 2019, No1 (65), с. 476-482. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-1-65-110>.
4. Несторенко Т.П. Значення університету для економіки міста: приклад впливу переміщеного університету. *Вісник Хмельницького національного університету*, №5, т. 1, 2021 (298), с. 223-227. [https://doi.org/10.31891/2307-5740-2021-298-5\(1\)-39](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2021-298-5(1)-39).
5. Peliova J., Nestorenko T., Kovachov S., Suchikova Ya., Nestorenko O. Adapting to adversity: a case study of asynchronous learning implementation in a relocated university amidst war. *Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Technicznej w Katowicach*. 2023, nr 16, p. 119-132. <https://doi.org/10.54264/0067>.
6. Губарева І. О. Екосистеми стартапів в Україні: проблеми, тенденції, перспективи. *Економіка та суспільство*. 2023, № 55. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-95>.
7. Nestorenko T., Tokarenko O., Kolmakova O. Entrepreneurship in Eastern Ukraine: development in the context of armed conflict and the Covid-19 pandemic. *International Relations 2021: Current issues of world economy and politics*. Proceedings of scientific works from the 22nd International Scientific Conference 2nd – 3rd December 2021, p. 510-517. URL: <https://cutt.ly/DHUw2WV> (дата звернення: 10.04.2024).
8. Балашова Л. В Україні не працюють 85% зареєстрованих бізнес-інкубаторів – Мінцифри. *«Forbes»*, 14.12.2023. URL: <https://11l.ink/Pf3Sm> (дата звернення: 09.04.2024).
9. Бердянський державний педагогічний університет. Офіційний сайт. URL: <https://bdpu.org.ua> (дата звернення: 05.04.2024).
10. Ostenda A., Nestorenko T., Yemchenko I. The suburbanization process and quality of life. *Recent Advances in Information Technology, Tourism, Economics, Management and Agriculture*. Conference Proceedings (part of ITEMA conference collection). Third International Scientific Conference ITEMA, 2019, p. 235-240. <https://doi.org/10.31410/ITEMA.2019.235>.

Tetyana NESTORENKO,

Ph.D., Associate Professor, Professor AS
Berdyansk State Pedagogical University, Ukraine
Academy of Silesia, Poland

Valeriia NITSEVYCH,

student of higher education (bachelor's level),
educational program "Finance, banking and insurance",
Berdyansk State Pedagogical University, Ukraine

THE ROLE OF BUSINESS INCUBATORS OF RELOCATED UNIVERSITIES IN FORMING THE STARTUP ECOSYSTEM AND SUPPORTING ENTREPRENEURSHIP

The concept of "business incubator" and the importance of creating an academic business incubator on the basis of a relocated university are considered. The role of the business incubator in the formation of startup ecosystems is defined. The importance of support of start-up enterprises by business incubators of displaced universities in the socio-economic development of the territories after their de-occupation and the return of displaced universities to their walls has been investigated.

Keywords: relocated university, academic business incubator, startup, startup ecosystem, entrepreneurship.

**Міністерство освіти і науки України /
Ministry of Education and Science of Ukraine**

**Київський національний економічний університети імені Вадима Гетьмана /
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman**

СТРАТЕГІЧНІ ІМПЕРАТИВИ СУЧАСНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

STRATEGIC IMPERATIVES OF MODERN MANAGEMENT

Збірник матеріалів / Proceedings

**VII Міжнародної науково-практичної конференції /
7th International Scientific Conference**

**м. Київ / Kyiv
08 травня 2024 р. / May 8, 2024**

**УДК 005.1
С83**

Рецензенти:

Андрущенко Г.І., д-р соц. наук, професор
(Державний університет економіки і технологій)

Касич А.О., д-р екон. наук, професор
(Київський національний університет технологій та дизайну)

*Рекомендовано до друку Вченою Радою
Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана»,
Протокол № 9 від 25.04.2024*

*Матеріали друкуються в авторській редакції.
Відповідальність за науковий рівень публікацій, обґрунтованість висновків,
достовірність результатів, наявність плагіату несуть автори.*

С83 **Стратегічні імперативи сучасного менеджменту:** Зб. матеріалів VII Міжнародної науково-практичної конференції [Електронний ресурс]. – К.: КНЕУ, 2024. 486 с.
ISBN 978-966-926-500-5
DOI: doi.org/10.35668/978-966-926-500-5

Визначено бізнес-тренди й виклики сучасного менеджменту з фокусуванням на пошук кращих управлінських практик для забезпечення економічного розвитку в умовах трансцендентності з акцентом на запровадження актуального інструментарію для воєнного стану і повоєнного відновлення. Охарактеризовано особливості менеджменту сталого розвитку й екосоціального менеджменту в контексті євроінтеграційних процесів. Окреслено тенденції диджиталізації бізнесу і цифрової грамотності, набуття й розвитку управлінських компетентностей.

УДК 005.1

*Розповсюджувати та тиражувати
без офіційного дозволу КНЕУ заборонено*

ISBN 978-966-926-500-5

© КНЕУ, 2024

ДУНДА Світлана, СИТЕНКО Ліля КОД ДО СТИЛІВ МЕНЕДЖМЕНТУ / DUNDA Svitlana, SYTENKO Lilia CODE FOR MANAGEMENT STYLES	288
ЗАМОТАЄВ Сергій, ШУСТ Олександр МЕНЕДЖМЕНТ СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНО РОЗВИТКУ У ЛІСОВОМУ ГОСПОДАРСТВІ УКРАЇНИ / ZAMOTAIEV Serhii, SHUST Oleksandr MANAGEMENT OF SUSTAINABLE ECONOMIC DEVELOPMENT IN THE FORESTRY OF UKRAINE	291
КАЛАМАН Ольга, ДИШКАНТЮК Оксана, ВЛАСЮК Карина ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ПЛАНУВАННЯМ РЕСУРСІВ СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА / KALAMAN Olga, DYSHKANTIUK Oksana, VLASIUK Karina BASIC PRINCIPLES OF THE MANAGEMENT MECHANISM OF RESOURCE PLANNING OF THE MODERN ENTERPRISE	295
КОЛОС Ірина, ПЦЕНКО Аліна ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ОЦІНЮВАННЯ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В КРИЗОВИЙ ПЕРІОД / KOLOS Iryna, ISHCENKO Alina THEORETICAL AND APPLIED ASPECTS OF ASSESSING THE STABILITY OF THE ENTERPRISE DURING A CRISIS PERIOD	298
КАЛІНІН Олександр СТРАТЕГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ В АНТИКРИЗОВОМУ УПРАВЛІННІ / KALININ Oleksandr STRATEGIC APPROACH TO DECISION-MAKING IN CRISIS MANAGEMENT	301
КОЛОДІЙ Ірина, ХОТИНСЬКИЙ Назар СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ / KOLODII Iryna, KHOTYNSKYI Nazar STRATEGIC PLANNING IN THE CONTEXT OF DIGITAL TRANSFORMATION	304
ЛІЩИНСЬКА Вікторія ПРАКТИКА ПАРТНЕРСТВА ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ / LISHCHYNSKA Victoria PARTNERSHIP PRACTICE FOR SUSTAINABLE BUSINESS DEVELOPMENT	307
ЛИЖНИК Юлія, БОГУН Яна АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ЗАЙНЯТОГО НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ЯК СКЛАДОВА МЕНЕДЖМЕНТУ СТАЛОГО РОЗВИТКУ / LYZHNYK Yulia, BOHUN Yana ANALYSIS OF THE DYNAMICS OF THE EMPLOYED POPULATION OF UKRAINE AS A MANAGEMENT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT	311
НЕСТОРЕНКО Тетяна, НІЦЕВИЧ Валерія РОЛЬ БІЗНЕС-ІНКУБАТОРІВ ПЕРЕМІЩЕНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ У ФОРМУВАННІ СТАРТАП- ЕКОСИСТЕМИ ТА ПІДТРИМЦІ ПІДПРИЄМНИЦТВА / NESTORENKO Tetyana, NITSEVYCH Valeriia THE ROLE OF BUSINESS INCUBATORS OF RELOCATED UNIVERSITIES IN FORMING THE STARTUP ECOSYSTEM AND SUPPORTING ENTREPRENEURSHIP	314
НОСОВА Наталія МЕНЕДЖМЕНТ СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРОПРОДОВОЛЬЧОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО КУРСУ / NOSOVA Nataliya MANAGEMENT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE AGRICULTURE SECTOR OF UKRAINE IN THE CONTEXT OF THE EUROPEAN GREEN COURSE	318
ОНИЩЕНКО Оксана, ОНУШКО Катерина ЗНАЧЕННЯ ТЕОРІЇ ОРГАНІЗАЦІЙ ДЛЯ МЕНЕДЖМЕНТУ СТАЛОГО РОЗВИТКУ / ONYSHCHENKO Oksana, ONUSHKO Katerina SIGNIFICANCE OF ORGANIZATION THEORY FOR THE MANAGEMENT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT	323
ПРОХОРОВА Єлена ЗМІНИ СТРУКТУРИ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ ВІДПОВІДНО ДО ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ 7 В УКРАЇНІ / PROKHOROVA Yeliena CHANGES IN THE STRUCTURE OF ENERGY SOURCES IN ACCORDANCE WITH THE GOALS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT 7 IN UKRAINE	326
СЕРГІЄВ Олександр ТЕХНОЛОГІЧНІ ІННОВАЦІЇ В СФЕРІ УПРАВЛІННЯ ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ / SERHIEIEV Oleksandr TECHNOLOGICAL INNOVATIONS IN HOUSEHOLD WASTE MANAGEMENT	329